

'Als er niks staat, zegt het ook niks'

VOOR DE KIJKER

BEELDENE KUNST

In de rubriek 'Voor de kijker' staat deze keer een recent, constructivistisch schilderij van Wim Biewenga uit Havelte centraal. Hij veranderde tien jaar geleden van een verhalende stijl met figuratieve elementen naar pure abstractie.

Door Illand Pietersma

Havelte "Op een gegeven moment was alles verteld", zegt Wim Biewenga over de relatief abrupte verandering van stijl rond het jaar 2000. "In de jaren negentig maakte ik tekeningen die teruggrepen op mijn jeugd: een tamme kraai die altijd met je meeinging, de paarden op de boerderij. Het waren gebeurtenissen van vroeger, situaties uit de vijftiger jaren", vertelt de in 't Zandt getogen kunstenaar. Die situaties gaf hij weer in een 'naïeve' tekenachtige stijl, en zonder perspectief. "Anders kwam het te dicht bij de werkelijkheid. Dat wilde ik niet. Het was een poëtische benadering van wat geweest was. Ja, er sprak melancholie uit. Maar het ging me vooral om de compositie. In het platte vlak was die voor mij evenwichtiger dan met perspectief. Daarmee had ik de vrijheid om figuren hoger of lager te plaatsen dan ze in werkelijkheid waren. Eigenlijk ben ik daar nu op doorgegaan: het verhaal is weggelaten, en de zoektocht naar de compositie is sterker naar voren gekomen."

Eigenlijk grijpt Wim Biewenga (1939) hiermee terug op zijn vroegere werk, dat hij maakte naast zijn aanstelling als diergeneeskundig onderzoeker aan de universiteit van Utrecht. "Als kind tekende ik heel naturalistisch. Vanaf de jaren zeventig schilderde ik expressieve landschappen. In de tachtiger jaren werd dat steeds abstracter. Toen ik begin jaren negentig afscheid nam van de universiteit zette ik blijkbaar vrij abrupt een stap terug naar het verleden. Die meer figuratieve periode kun je zien als een intermezzo. Door mijn vaste betrekking ben ik altijd onafhankelijk geweest en heb ik de kunst kunnen maken die ik zelf wil. Toen ik vond dat mijn

verhaal verteld was, kon ik mijn eigen weg zoeken. Zelfs terwijl dat narratieve werk rond 2000 goed verkocht en ik wist dat ik met deze constructivistische benadering tegen de tendens van de kunst in ging."

In zijn nieuwe werk wil Biewenga iedere referentie aan landschappelijkheid tegengaan. "Zodra je een horizontale lijn plaatst, heb je vaak al een landschap. Dan zet ik er een vertikaal tegenover, die dat tegenhoudt. Vaak communiceren die lijnen en blokken met elkaar. Zo gebruik ik kleine elementen die door interacties een soort beeldverhaal vertellen."

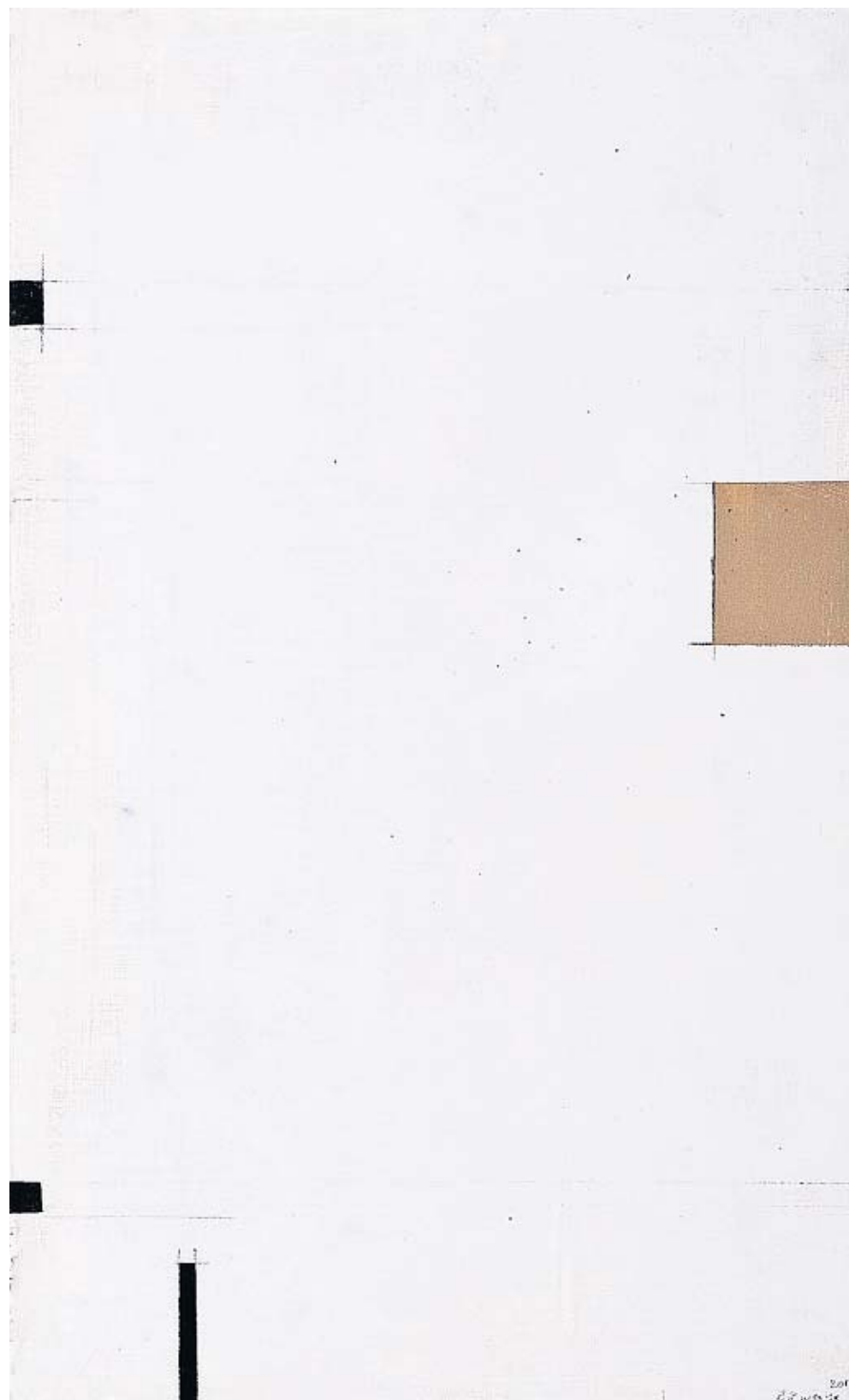
Wat is dat verhaal dan? "Wat ik nastreef is openheid, ruimte en leegte. Die wordt bepaald door die elementen. Als er niks staat, zegt het ook niks." Meestal bevinden de beeldelementen zich langs de rand. "Ze treden haast schoorvoetend die ruimte binnen. Maar ze suggereren tevens dat er om het schilderij ook nog van alles gebeurt. Je moet het gevoel hebben, dat de wereld voor, achter en naast het kunstwerk niet ophoudt."

Biewenga laat hulplijnen en andere sporen gewoon staan. "Daar zit nog steeds een stuk emotie in. Dat hoort bij het schilderen. Ik begin ook vaak met het opschrijven van enkele dichtregels van Pessoa. Anders is het doek te leeg. Dan is er een aanleiding om iets weg te vegen en de aanval op het doek te openen."

Zijn werken roepen associaties op met de abstracties van De Stijl. "Toch zou Mondriaan bijvoorbeeld nooit de zachte kleuren kiezen, die ik gebruik. Ik had altijd het idee dat hij de schilderkunst heel rationeel en koel benaderde. De laatste vijf jaar heb ik mij echter in hem verdiept. Dan kom je er achter dat hij heel intuïtief werkt en constant schuift met de elementen. Dat doe ik ook: waar komt iets? Ik plak papiertjes op, schuur weer een vlak weg, schilder er overheen, totdat ik geen twijfel meer heb. Voor Mondriaan kwam het vanuit een soort morele en puriteinse stellingname om met zuivere elementen tot een helder beeld te komen. Ik werk niet vanuit een dogma. Misschien schilder ik over een paar jaar weer heel anders. Maar Mondriaan heeft wel een vrijheid in mij losgemaakt om tot dit gevoelsmatig werk te komen."

Expositie

Wim Biewenga exposeert samen met Ruud de Rode bij Jacaba Wijk, Mernaweg 29, Wehe-den Hoorn. Open: t/m 10 mrt, zo 13-17.

▲ 'Zonder titel' uit 2012 van Wim Biewenga uit Havelte.